

۱۱

ماندگاری برخی شعرهای آیینی با نگاهی به شعرهای علی معلم دامغانی

پرتاب به دل ماجرای صعب

نظرسنجی ویژه روز ملی سینما از کادر درمان
پزشکان و پرستاران چه فیلم‌هایی را دوست دارند؟

یک ویزیت سینمایی، بدون نسخه

روایتی از آن روی سکه کابل که هنوز ندیده‌اید

این یک قصه عاشقانه است

فرهنگ

یکشنبه: ۲۱ شهریور ۱۴۰۰ :: شماره ۶۰۳۰

۹
جام جمه

کاغذ اخبار

سینما نیم‌رها

مرتضی شایسته، دبیر و سخنگوی شورای صنفی نمایش از نیم‌به‌اشدن بلیت سینما در روز ملی سینما خبر داد. مهر در این باره نوشت: سینماهای سراسر کشور مثل سال‌های گذشته در روز ملی سینما برابر با ۲۱ شهریور اقدام به ارائه بلیت نیم‌بها می‌کنند. سینماها همانند سابق با رعایت پروتکل‌های بهداشتی به ارائه خدمت به مخاطبان می‌پردازند.

در حال حاضر فیلم سینمایی «دینامیت» ساخته مسعود اطیابی، «درخت گردو» ساخته محمد حسین مهدویان، «گیسوم» ساخته نوید به‌تویی، «مدیترانه» ساخته هادی حاجتمند، «سیاه باز» ساخته حمید همتی، «قصه عشق پدرم» ساخته محمدرضا ورزی و... روی پرده هستند.

مستند آقای قصه‌گو

مستند «آن مرد دیگر در را باز نکرد» به نویسندگی و کارگردانی سیدهادی موسوی با نگاهی شاعرانه به زندگی مهدی آذریزدی قصه‌گوی کودکان در آستانه پانزدهمین جشنواره سینماحقیقت آماده نمایش شد.

روابط عمومی خانه مستند خبر داد این فیلم با نگاهی روانشناختی به جنبه‌های گوناگون، قصه دارد تأکید کند چگونه می‌شود از حسرت‌ها و حقارت‌های دوره کودکی، انگیزه‌ای ساخت بسیار قوی برای جبران آن حقارت‌ها، آنگذر که به نقشی تاریخ ساز بدل شد.

وهم و خیال همیشه رفیق دیرینه تنهایی بوده اما سرانجام تنهایی، توهم و تخیل، برای یک هنرمند نویسنده، محترم نیست. گاهی خوب گاهی بد. فیلم مستند «آن مرد دیگر در را باز نکرد»، قصه زندگی مردی است که در تنهایی زاده شد. در تنهایی رشد کرد و بزرگ شد. در تنهایی گریست. در تنهایی سفر کرد. در تنهایی خواند. در تنهایی نوشت و عاقبت در تنهایی مرد. هر روز تنهایی، هر شب تنهایی و همیشه خانه به دوش.

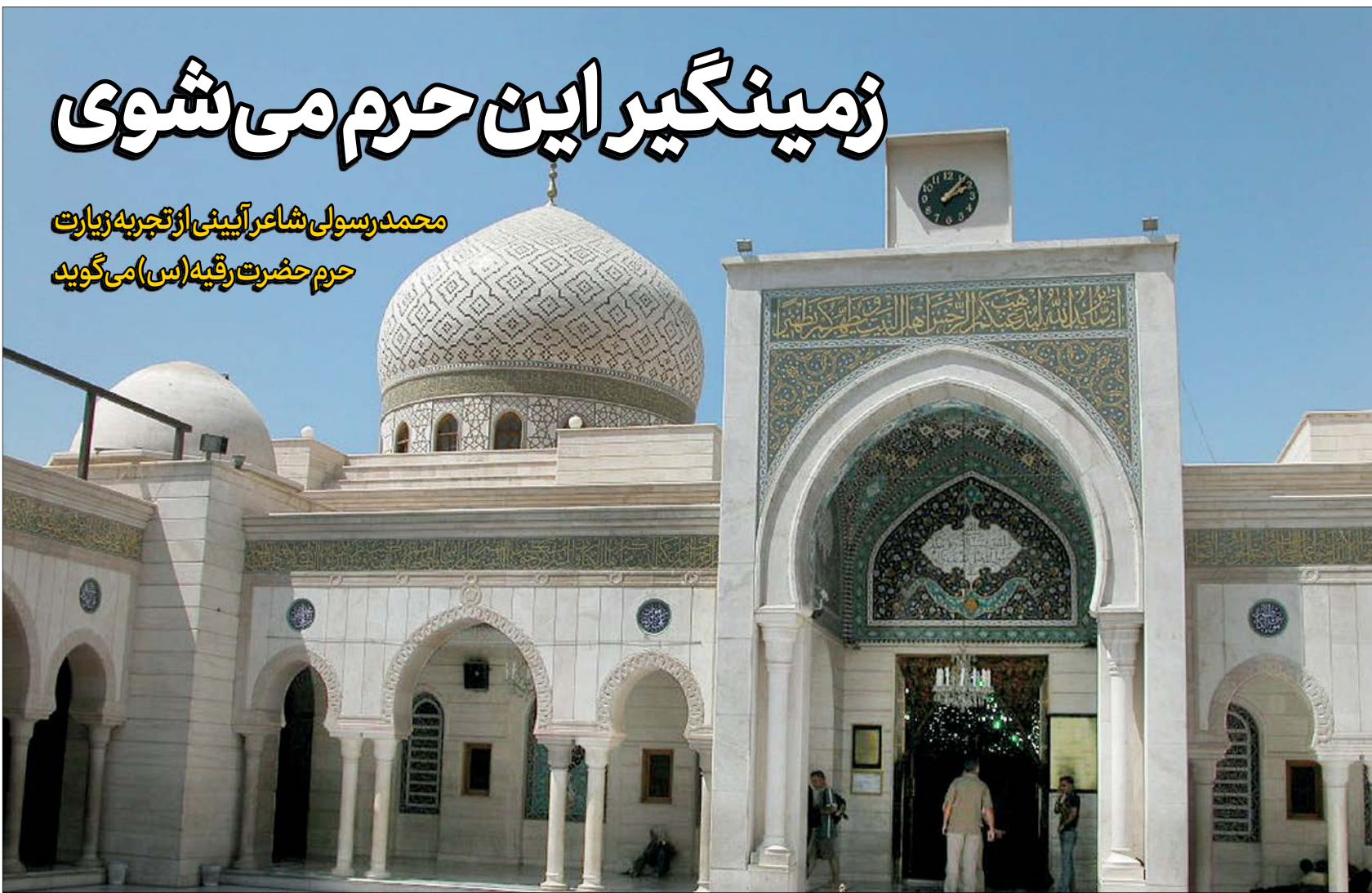
در این مستند اردشیر رستمی شاعر، کاریکاتورپست و هنرمند شناخته‌شده کشورمان به عنوان راوی قصه، زندگی مهدی آذریزدی را از زاویه‌ای متفاوت و کمتر دیده‌شده روایت می‌کند و کیلوش صاحب‌نسق موسیقی این مستند را ساخته است. مستند آن مرد دیگر در را باز نکرد به کارگردانی سیدهادی موسوی و تهیه‌کنندگی عطا پناهی از تولیدات جدید خانه مستند است که متقاضی حضور در پانزدهمین جشنواره سینماحقیقت شده‌است.

زمینگیر این حرم می‌شوی

محمد رسولی شاعر آیینی از تجربه زیارت

حرم حضرت رقیه(س) می‌گوید

نمایی از حرم حضرت رقیه(س) که امروز سائر روز شهادت ایشان است

❖ معماری حرم متعلق به این سال‌هاست. درست است؟

حرم حضرت رقیه(س) مربوط به همین دهه‌های اخیر است. ایرانی‌ها ساخته‌اند. گویا قبلاً اتاق کوچکی بود و بعد ایرانی‌ها بر آن شدند که برایش یک بنای یادبود زیبا بسازند که نتیجه‌اش یک بنای بسیار زیبا و دل‌ریا شده است. معماری سنگ‌های لاچوردی و فیروزهای، سفید، کتیبه‌ها و گنبدکاشیکاری در کنار هم حرم را متفاوت کرده است.

❖ ایامی که به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شدید شهادت ایشان بود یا ولادت؟

یک بار که مشرف شدم، ایامی بود منسوب به ولادت ایشان. در مستندات تاریخی ولادت حضرت رقیه(س) ذکر نشده اما ایامی در ماه شعبان را به عنوان ولادت دل به فضای حرم بسیاری، اشک سرازیر می‌شود؛ آنقدر تزئین می‌کنند و برنامه‌هایی برگزار می‌شود اما زمانش سندیت تاریخی ندارد. یکی از دفعاتی که به همراه حاج محمدرضا طاهری مداح به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شده بودیم، مصادف با همین ایام بود.

❖ برای حضرت رقیه(س) شعری هم سروده‌اید؟ آیا در حرم ایشان بود یا بعدها؟

حاج محمدرضا طاهری می‌خواست شعری را در حرم بخواند. من همان جا تحت تأثیر فضا شعری نوشتم که درباره ولادت ایشان است. اتفاقاً سفر اول به دمشق بود و اولین حضور در محضر حضرت رقیه(س).

❖ در جریان زندگی عادی، در از حرم و مشغله معاش، چه زمان‌هایی ممکن است یاد حرم حضرت رقیه(س) بکنید و دل‌تان بخواند ای کاش در حرم ایشان می‌بودید؟

بسیاری مواقع؛ خیلی زیاد. بارها شده که دلم برای حرم ایشان تنگ می‌شود و شاید حتی بیشتر از کرپلا. به امام حسین(ع) هم گفته‌ام که گاهی دلم برای حرم دخترتان بیشتر از حرم خودتان تنگ می‌شود. مخصوصاً همین ایامی که منسوب است به ایشان. مثل دیشب که شب شهادت حضرت بود. امسال توفیق نشد که خدمت خانم برسیم اما بسیار زیاد یاد ایشان می‌کنم و بسیار به ایشان توسل می‌کنم. خیلی دل‌تنگ حرم ایشان و فضا و حال و احوال حرم ایشان می‌شوم. هر وقت عکسی می‌بینم، روضه‌ای درباره حضرت می‌شنوم یا هر وقت داستان کودک مظلومی را می‌شنوم یاد ایشان می‌کنم و حال‌م متغلب می‌شود برای غربت خانم حضرت رقیه(س). البته ایشان باب‌الحوائح هستند. همه اهل بیت(ع) به توسل حاجت می‌دهند اما موارد زیادی دیده‌ام که از حرم حضرت رقیه(س) حاجت قطعی گرفته‌اند. افراد زیادی از جمله خودم، دوستان، آشنایان و نیز کسانی در حرم ایشان دیده‌ام که از سوره‌ی بازگشته‌اند به ایران و به سرعت حاجت گرفته‌اند. ❖

❖ دخترکی سه‌ساله بود همراه با اسرای کرپلا؛ از همه حضور کوتاهش در این جهان و تمام رنج و دردی که از اسارت کشید، یک اتاقک کوچک در شهر دمشق مانده بود و البته عشق و ارادت‌ی که شیعیان سراسر جهان به این بانوی کم و سال داشته و دارند. همین عشق و مهر سبب شد که به جای آن اتاقک کوچک، آرامگاه و بنای یادبودی بر مرزش ساخته شود و حالا زیارتگاه کسانی است که به سوره‌ی سفر می‌کنند. حضرت رقیه(س) دختر کم سن و سال امام حسین(ع) که با اسرای کرپلا به شام فرستاده شد و برای همیشه در خاک آن سرزمین آرام گرفت، در چنین روزی به شهادت رسید. مستندات تاریخی درباره او چندان واضح و دقیق نیستند؛ نه تاریخ تولد حضرت رقیه(س) چندان دقیق است و نه تاریخ شهادت ایشان اما برای دوستان واران و ارادتمندان خاندان اهل بیت(ع) به خصوص برای آنها که شوریده داستان کرپلا هستند، به استناد عشق و ارادت یاد ایشان می‌کنند و اگر بشود خدمت ایشان مشرف می‌شوند. یکی از آنها که توفیق زیارت حرم حضرت رقیه(س) را داشته، محمد رسولی شاعر است. چند بار به سوره‌ی سفر کرده و برای دختر امام حسین(ع) شعری نیز سروده است. در سائر روز شهادت حرم حضرت رقیه(س) پای حرف‌های محمد رسولی نشسته‌ایم که از خاطرات و دیده‌ها و شنیده‌هایش برآیمان بگوید.

می‌کند و هم خود داستان زندگی و شهادت این خانم سه‌ساله بر فضای حرم و اتمسفر آن تأثیر دارد. شاید بهترین واژه‌ای که می‌توانم برای احساساتم بیان کنم، حیرانی است. در عین حال آنجا سکونی را می‌توان احساس کرد که آدم را پاکیز می‌کند. هر بار که رفته‌ام به دمشق و زیارت حضرت رقیه(س)، دلم نخواست که از حرم خارج شوم. جاذبه‌ای از حرم آدم را به خودش می‌کشاند.

❖ بنای حرم چگونه است؛ معماری و حال و حوای ساختمان؟

معماری حرم و روح بنا نیز در حال و احوال زائر کاملاً تأثیرگذار است. به نظرم معماری حرم کاملاً دخترانه است. معماری جمع و جوری که رنگ و لعابش با دیگر حرم‌هایی که من دیده‌ام متفاوت است. گنبد فیروزهای حرم با دیگر گنبد‌ها که معمولاً بلایی است فرق دارد. حرم با سنگ و کاشی تزئین شده و نکته جالب این‌که حرم جغرافیایی با تاریخ قیام امام حسین(ع) مطابقت دارد و ظلمی تا این اندازه عریان باعث حیرانی است.

وقتی به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شدم، اتاق‌هایی دور حرم تدارک دیده بودند برای اسکان خادمان حضرت که ما را همان جا اسکان دادند. حوالی سال ۹۵ بود که اولین بار خدمت ایشان رسیدم. به محض ورود به حرم، برای زیارت به سمت ضریح رفتم؛ احساسی که دفعه اول تجربه کردم و دفعات بعد، که هر بار زنده شد، سرگشتگی و حیرانی بود. حالی که من در حرم حضرت رقیه(س) داشتم، با بقیه حرم‌هایی که مشرف شده بودم، متفاوت است.

❖ این حال متفاوت از چه جهت بود؟ هر چه باشد حرم ایشان، حرم خانم سه‌ساله‌ای است که با چنان مصیبت‌هایی روبه‌رو شدند و به بی‌رحمانه‌ترین شکل به شهادت رسیدند. هم فکر کردن به این ماجرا حال و احوال آدم را دستخوش تغییر

آذر مهاجر
ادبیات و هنر

❖ آخرین بار که به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شدید، کی بود؟

اولین بار سال ۹۵ بود و آخرین بار سال گذشته که توانستم حرم ایشان را زیارت کنم.

❖ گویا بنای حرم با وجود حملات تروریستی همچنان سالم است.

بله سالم مانده است.

❖ وقتی برای اولین بار به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شدید، چه دیدید و چه احساسی داشتید؟

حرم حضرت رقیه(س) در بافت قدیمی شهر دمشق قرار دارد و موقعیت آن مطابق با روایات تاریخی است؛ یعنی نزدیک به مسجد اموی و کاخ یزید ملعون قرار گرفته. این خودش ارجاعی است به ماجرای کرپلا و هر کس به حرم ایشان مشرف می‌شود، یاد ماجرای معروف ظلم به خاندان حضرت و دختر ایشان می‌کند که در دو قدمی کاخ یزد در یک خرابه اسکان یافته بودند. این موقعیت جغرافیایی با تاریخ قیام امام حسین(ع) مطابقت دارد و ظلمی تا این اندازه عریان باعث حیرانی است.

وقتی به حرم حضرت رقیه(س) مشرف شدم، اتاق‌هایی دور حرم تدارک دیده بودند برای اسکان خادمان حضرت که ما را همان جا اسکان دادند. حوالی سال ۹۵ بود که اولین بار خدمت ایشان رسیدم. به محض ورود به حرم، برای زیارت به سمت ضریح رفتم؛ احساسی که دفعه اول تجربه کردم و دفعات بعد، که هر بار زنده شد، سرگشتگی و حیرانی بود. حالی که من در حرم حضرت رقیه(س) داشتم، با بقیه حرم‌هایی که مشرف شده بودم، متفاوت است.

❖ این حال متفاوت از چه جهت بود؟ هر چه باشد حرم ایشان، حرم خانم سه‌ساله‌ای است که با چنان مصیبت‌هایی روبه‌رو شدند و به بی‌رحمانه‌ترین شکل به شهادت رسیدند. هم فکر کردن به این ماجرا حال و احوال آدم را دستخوش تغییر

نیاز به کثر

نهادهای فرهنگی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بر استفاده از ظرفیت دفتر تبلیغات اسلامی با هدف اعتلای سطح فرهنگ تأکید کرد.

محمد مهدی اسماعیلی در دیدار با رئیس و معاونان دفتر تبلیغات اسلامی به تشریح برنامه‌های خود در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پرداخت و با اشاره به این‌که کثر نهادهای فرهنگی یک فرصت است، گفت: تمرکز بر یک نهاد در عرصه فرهنگ بدون شک تهدید آفرین است.

اسماعیلی معتقد است تنوع در نهادهای فرهنگی بسیار خوب است اما این تنوع و کثر باید با هم افزایی همراه باشد.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی عنوان کرد: ما نسبت به نهادهای فرهنگی نگاه هم‌افزاداریم و از همه ظرفیت‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی برای پیشبرد اهداف خود به منظور اعتلای فرهنگ جامعه استفاده خواهیم کرد. دفتر تبلیغات اسلامی زبان گویایی در پاسخگویی علمی فرهنگی به شبهات و مسائلی که دنیای مدرن برای جامعه به وجود آورده است، دارد.

اسماعیلی به ظرفیت‌های عظیم دفتر تبلیغات اسلامی در عرصه فرهنگ و هنر اشاره کرد و ابراز کرد: تلاش‌های دفتر فرصت بزرگی برای نهادهای حاکمیتی است و از همه این ظرفیت‌ها در جهت رشد و اعتلای سطح فرهنگ جامعه نهایت استفاده را خواهیم داشت.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی در این دیدار به وزیر ارشاد گفت: امروز از جهات مختلفی همچون تولیدات، مصرف و اقتصاد فرهنگی شاهد اوضاع رضایت بخشی نیستیم. نباید در عرصه فرهنگی، نگاه امنیتی حاکم باشد؛ زیرا این موضوع موجب آسیب‌های بسیاری می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین واعظی با تأکید بر این‌که در عرصه فرهنگ باید نگاه تمدن‌سازی نوین اسلامی حکمفرمایی کند، به نکات رهبر معظم انقلاب در رابطه با این زمینه در بیانیه گام دوم اشاره کرد و افزود: باید نگاه بازسازی و ایجاد تمدن نوین اسلامی به فرهنگ داشته باشیم و بدانیم اگر این نگاه را برجسته‌سازی کنیم، سطح فرهنگ جامعه ارتقا یافته و ارزش‌های انقلاب اسلامی در بطن آحاد جامعه بومی‌سازی و نهادینه می‌شود. بدون شک با نگاه حمایتی، ریل‌گذارانی و تقویت‌کننده، جایگاه و منزلت مولدان اصلی عرصه فرهنگ و هنر اصالت پیدا می‌کند.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی در پایان تصریح کرد: گواهی می‌دهم در حوزه‌های علمیه ظرفیتی بزرگ در عرصه هنر و فرهنگ نهفته است که باید احیا و به آن توجه شود. گفتنی است وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، آخر هفته گذشته به قم سفر کرده و با آیت... سید احمد خاتمی عضو هیات رئیسه مجلس خبرگان رهبری، آیت... نوری همدانی و دیگر حضرات آیات از جمله علوی‌گرگانی، حسینی بوشهری و اعرافی نیز دیدار کرد.